

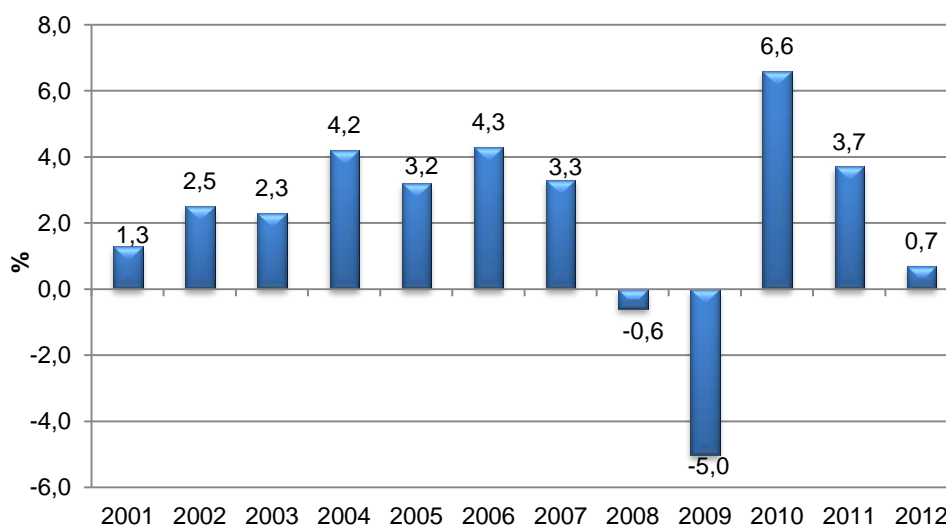
Ekonomika

Zviedrija ir viena no pasaules ekonomiskām lielvarām. Tās lielākās dabas bagātības ir meži, dzelzsrūda un hidroenerģoresursi. Zviedrijas ekonomiku raksturo gan augstās tehnoloģijas, gan plašas sociālās garantijas. 1995. gadā Zviedrija pievienojās Eiropas Savienībai, taču 2003. gada septembrī zviedri nobalsoja pret eiro ieviešanu.

Valsts finansējums zinātnei veido 4% no IKP, kas ir divas reizes lielāks par vidējo rādītāju Rietumeiropā. Prioritārās nozares ir videi nekaitīgu tehnoloģiju pētniecība un izstrāde (galvenokārt enerģijas ražošanā), informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, dzīvības zinātnes, mašīnbūve un materiālzinātnes. Ne par velti Zviedrija inovācijā ieņem 2. vietu pasaulē pēc Šveices (*The Global Innovation Index 2012*).

Zviedrijas vidējais iekšzemes kopprodukta pieaugums no 2001. līdz 2004. gadam bija 2,6%, 2005. gadā – 3,2% un 2006. gadā - 4,3%. Tomēr globālā finanšu krīze negāja secen arī Zviedrijas tautsaimniecībai, 2008. gadā IKP samazinājās par 0,6%, bet 2009. gadā - pat par 5,2%. Tomēr Zviedrijas ekonomika, salīdzinot ar citām Rietumeiropas valstīm, samērā veiksmīgi pārdzīvoja ekonomisko krīzi, pateicoties stabilam valsts finanšu sektoram un efektīvai eksporta politikai. Neskatoties uz to, ka 2010. un 2011. gadā ekonomiskā situācija uzlabojās, tomēr ekonomisti nekādu lielo izaugsmi Zviedrijai nesola ieilgušās Eirozonas parādu krīzes dēļ. Šī situācija izraisīja nestabilitāti finanšu tirgos un pieprasījuma samazināšanos ārpus Eirozonas. 2012. gadā piepildījās prognozētais 0,7% IKP pieaugums.

IKP pieaugums, %

Avots: Zviedrijas Centrālā statistikas pārvalde, <http://www.ssd.scb.se>

Pēc Starptautiskā Valūtas fonda 2012. gada IKP (PPP) aplēsēm Zviedrija ar 399,4 miljardiem USD ierindojas 35. vietā, bet IKP uz vienu iedzīvotāju - 26. vietā (41 900 USD).

2009. gadā preču un pakalpojumu cenas samazinājās un noslēdzās ar deflāciju -0,3%. 2012. gadā vidējais inflācijas līmenis bija 0,9%.

Bezdarba līmenis 2012. gadā ir pieaudzis par 0,2 procentpunktiem un veido 7,7%. Par spīti nenoteiktai ekonomiskai prognozei situācija darba tirgū ir samērā stabila, kaut gan bezdarba līmeņa samazināšanos paredz tikai sākot ar 2016. gadu.

Zviedrija ir industriāli attīstīta valsts. Lauksaimniecībā, kas agrāk bija galvenais Zviedrijas ekonomikas balsts, tagad nodarbināti mazāk par 3% strādājošo, un IKP tā veido tikai 1%. Lielākā daļa zemnieku saimniecību ir mazas vai vidējas, un pārsvarā tās pieder ģimenēm. Galvenie lauksaimniecības produkti ir graudi (mieži, auzas, kvieši), cukurbietes un kartupeļi, gaļas un piena produkti. Zviedri nodarbojas ar cūkkopību un liellopu audzēšanu, bet sāmi - ar ziemeļbriežu audzēšanu.

Meža nozare veido aptuveni 1/5 daļu no Zviedrijas eksporta kopējās vērtības. Galvenie šīs nozares produkti ir zāgmateriāli, celuloze, papīrs un mēbeles.

Privātuzņēmumi saražo lielāko daļu no rūpniecības produkcijas. Mašīnbūves un metālapstrādes sektors Zviedrijas eksportā veido ap 50%.

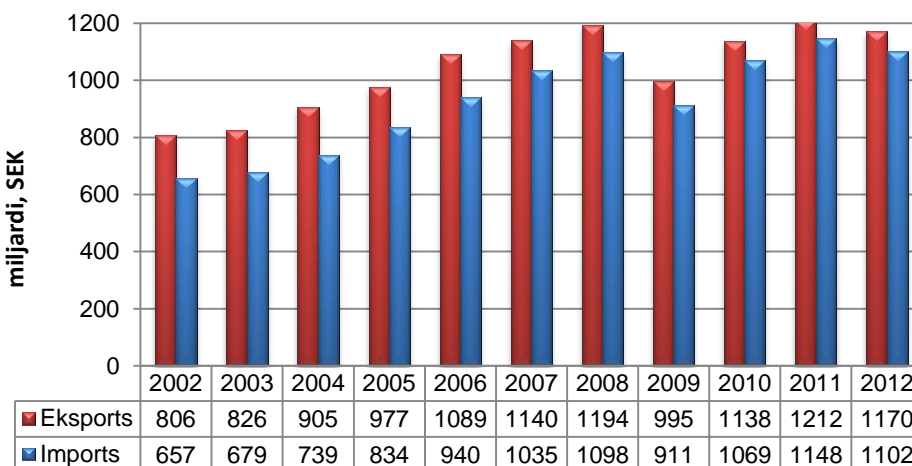
Augstas kvalitātes tērauda izstrādājumus, kurus pārsvarā ražo Zviedrijas centrālajos rajonos – Sandvikenā, Hagforā un Fagerstā, galvenokārt izmanto vietējie mašīnbūves uzņēmumi – *Volvo*, *Scania* un *Saab*. Nozīmīgs griezējinstrumentu, gultņu un mehānismu ražotājs ir *SKF*. *ASEA* ražo elektroniku un elektriskās ierīces. Plaši pazīstami Zviedrijas zīmoli ir *AGA* (rūpnieciskās gāzes), *Electrolux* (sadzīves elektronika), *IKEA* (mēbeles, interjera priekšmeti) un *Swedish Match* (sērkokociņi) u.c. Cita starpā Zviedrijā ražo hidroturbīnas, darbāgaldus, biroja tehniku, mēbeles, telefona ierīces un stikla izstrādājumus. Nozīmīgākie IKT uzņēmumi ir *Tele2*, *Telia Sonera*, *Ericsson*. Lielākie farmācijas uzņēmumi ir *Biovitrum* un *Astra Zeneca*.

Ārējā preču tirdzniecība

Globālās ekonomiskās krīzes dēļ eksports 2009. gadā samazinājās par 16,6% (995 SEK), bet imports – par 17% (911 miljardi SEK). 2010. gadā ekonomiskai situācijai uzlabojoties pieauga arī ārējā tirdzniecība, tomēr apgrozījums nesasniedza pirmskrīzes līmeni.

2012. gadā gan Zviedrijas eksports, gan imports salīdzinājumā ar 2011. gadu samazinājās, attiecīgi par 3,5% un 4%. 2012. gada eksporta vērtība bija 1,17 trilj. SEK un imports vērtība - 1,10 trilj. SEK. Zviedrijai ir pozitīva preču ārējās tirdzniecības bilance, un 2012. gadā tā sasniedza 70 miljardus SEK.

Zviedrijas preču ārējā tirdzniecība (miljardi SEK)

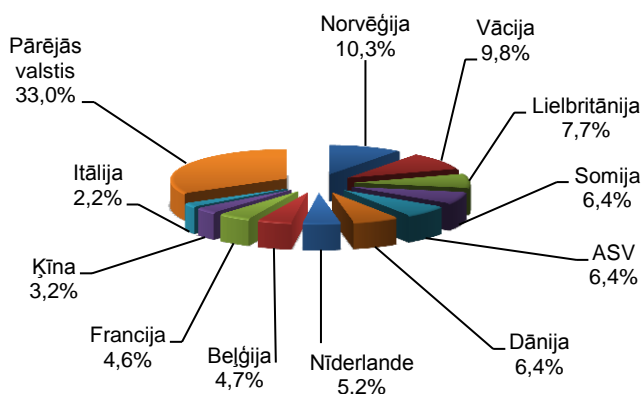
Avots: Zviedrijas Centrālā statistikas pārvalde, <http://www.ssd.scb.se>

Zviedrijas lielākie preču tirdzniecības partneri ir Vācija un Norvēģija. Tāpat kā kopējie ārējās tirdzniecības rādītāji, tā arī uz ES valstīm samazinājās gan eksports, gan imports, attiecīgi par 2% un 5%.

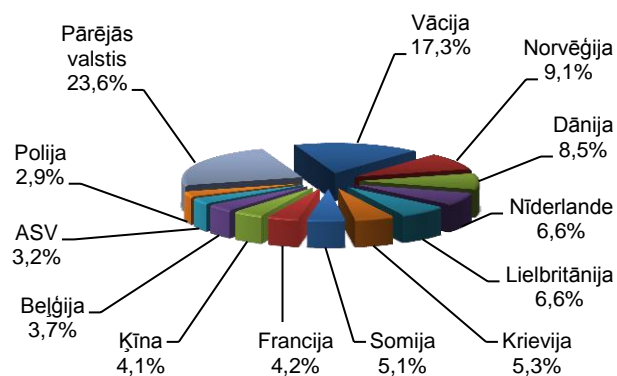
Eksports ar Āzijas valstīm samazinājās par 8,6%, bet imports – par 2,6%. Savukārt eksporta apjoms ar Ķīnu pieauga par 0,9%, bet imports samazinājās par 5,4%.

Eksports uz ASV pieauga par 1,8%.

Zviedrijas lielākie eksporta partneri 2012. gadā

Zviedrijas lielākie importa partneri 2012. gadā

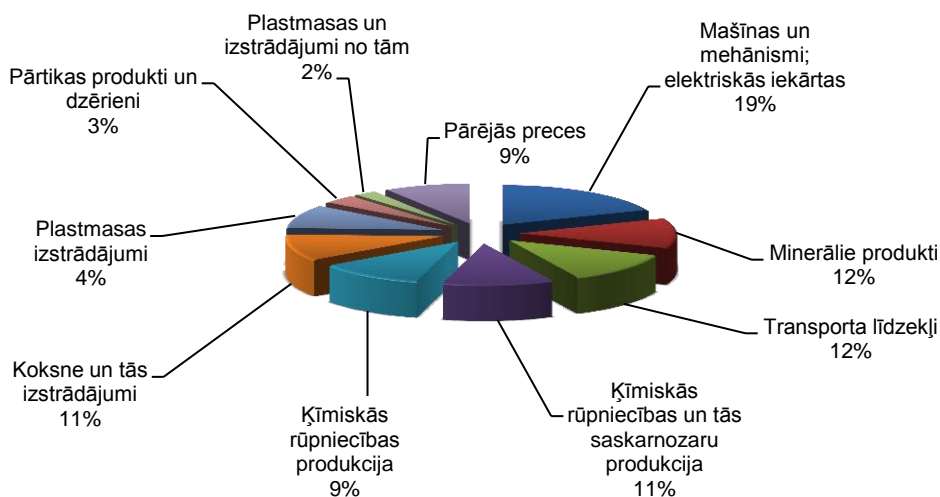

Avots: Zviedrijas Centrālā statistikas pārvalde, <http://www.ssd.scb.se>

Galvenokārt eksportē mehānismus, mehāniskās ierīces un elektroiekārtas, transporta līdzekļus un metāla izstrādājumus, papīru un farmaceitiskos preparātus.

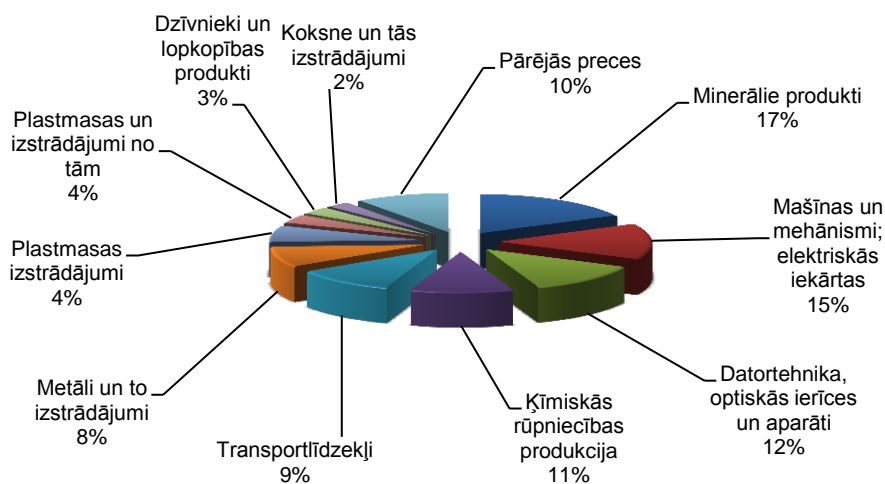
Pārsvārā ievēd mehānismus, mehāniskās ierīces un elektroiekārtas, minerālproduktus un transporta līdzekļus, pārtiku, jēlnaftu, tekstilpreces un apavus.

Eksports preču grupu procentuālā dalījumā 2012. gadā

Avots: Zviedrijas Centrālā statistikas pārvalde, <http://www.ssd.scb.se>

Imports preču grupu procentuālā dalījumā 2012. gadā

Avots: Zviedrijas Centrālā statistikas pārvalde, <http://www.ssd.scb.se>

Investīcijas

Zviedrija piesaista ārvalstu investorus ne tikai ar labvēlīgu uzņēmējdarbības vidi, bet arī ar stabilu vietējo tirgu, jaunākajām tehnoloģijām, kvalificētu darbaspēku, izcilu vadības prasmi un dāsniem sociāliem pabalstiem. Zviedrijas uzņēmumu vadītājus ar viņu starptautisko pieredzi un svešvalodu zināšanām uzskata par labākajiem pasaulē.

1990. gados strauji palielinājās ārvalstu tiešās investīcijas Zviedrijā. No 1990. gada līdz 1997. gadam ārvalstu uzņēmumu skaits Zviedrijā palielinājās gandrīz uz pusi.

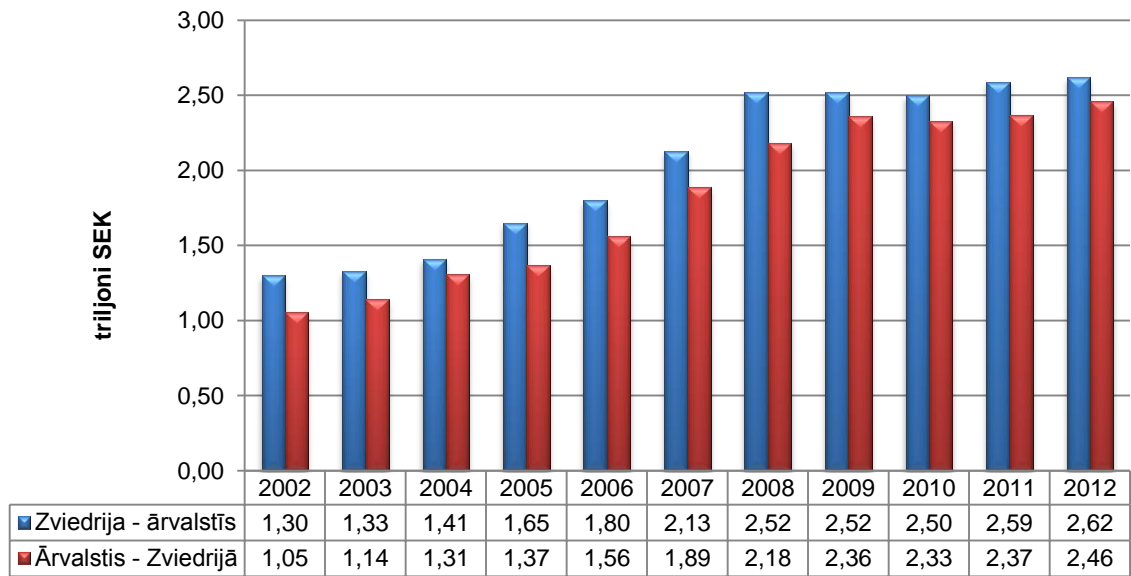
2012. gada beigās Zviedrijas uzkrātās tiešās investīcijas ārvalstīs sasniedza 2,62 trilj. SEK, kas ir par 1% vairāk nekā 2011. gadā.

Ārvalstu uzkrātās tiešās investīcijas Zviedrijā pieauga par 3,8% un sasniedza 2,46 trilj. SEK.

Visvairāk Zviedrija investējusi ASV, Somijā un Nīderlandē. Savukārt Nīderlandes, Luksemburgas un Lielbritānijas uzņēmumi ir galvenie investori Zviedrijā.

Lielākās investīcijas ārzemēs ieguldītas mašīnbūvē, ķīmijas un farmācijas, kā arī banku sektorā. Ārvalstu investīcijas visvairāk piesaista Zviedrijas ķīmijas un farmācijas nozares.

Uzkrātās tiešās investīcijas, triljoni SEK

Avots: Zviedrijas Centrālā statistikas pārvalde <http://www.scb.se>